

LES FILMS DU LENDEMAIN

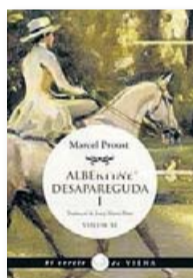
Breviari del patiment

JOAN GARRÍ

Com que Albertine ha fugit sense a comiadar-se –molt pròpiament “a la francesa”–, el narrador viu submergit en un estat de perpètua inquietud. “Ha demanat les seves maletes” i “se n’ha anat”: les frases tallants de Françoise, la múrria criada (“pagesa medieval”, segons el seu amo) que mai ha estimat l’antiga noia en flor, violenten el seu amant, en el que tenen precisament i dolorosament de taxatives. Traïció? El narrador no en té cap dubte i hi desembeina la seua llegendaria capacitat aforística, sempre al servei de

la metàfora somàtica: “Cadascun té la seva manera pròpia de ser traït, com té la seva manera de refredar-se”; “El dolor és un modificador tan potent de la realitat com ho és l’ebrietat”.

La jove ha volat, això és un fet. El seu nom –el fetixisme del seu nom– obsedeix l’amant abandonat, el cervell del qual acaba convertit en un mur qualsevol, on grafiters passavolants es diverteixen a fer gargots, i el deixen tot “enterrament cobert pel nom mil vegades reescrit d’aquella a qui estimem”. Però el narrador no s’hi resigna: envia el seu amic Saint-Loup a la Turena, on creu que hi ha Albertine, per mirar de convèncer-

ALBERTINE DESAPAREGUDA (VOL. I)
MARCEL PROUST
VIENA EDITORIAL
TRADUCCIÓ DE
JOSEP MARIA PINTO
174 PÀG. / 18,50 €

la perquè torne a París. Quan la noia s’assabenta de la jugada li escriu: si em necessites, confessa a l’amant abandonat, només has de dir-m’ho. Però aquest, orgullós, li retreu que no li fa cap falta, a pensar que la seua absència el crema per dins. “Com més avança el diseg –reflexiona– més s’allunya la possessió veritable”. Després s’ho repensarà i voldrà fer-la tornar, però llavors ja és massa tard: un telegrama de la senyora Bontemps informa que Albertine –neboda seua– ha mort a conseqüència d’una inesperada caiguda del cavall durant una passejada. I em disculparé poc per revelar aquest punt neuràlgic de l’argument: qui

s’haja disposat a llegir aquesta obra com una novel·la d’enjòlit hauria de buscar altres maneres de fer el ridícul...

Entrem llavors en un dels moments més desconcertants de la *Recherche*. El narrador rep la notícia amb una fredor estranya. La seua prosa, habitualment convulsa, a penes s’altera. Es limita a constatar l’existència d’una última carta de la finada on li anunciava la voluntat de tornar al seu costat.

Monument funerari a la llengua

La desaparició d’Albertine, doncs, és completament irreversible. I llavors el volum s’endinsa en una operació d’estimulació sensorial de la memòria, i el temps congelat s’articula en una immensa i meravellosa redundància. La prosa es resol en un lirisme pur, una epifania cosmogònica. L’home, aquest “ésser amfibi” que es troba simultàniament submergit en el passat i en el present més vívid, sap com ordinar la trama necessària perquè la memòria mantinga “la vida real”, que és purament mental. Tot és dins el nostre interior en flama, per això no té importància la mort: l’amant restant continua amb les velles obsessions referides al caràcter i els gustos d’Albertine. ¿Tenia realment apetències sàfiques? Envia missatges a esbrinar-ho, indaga en les seues amistats. Aimée li diu que sí i li refereix alguns torbadors episodis d’Albertine als banys públics de Balbec, l’antic paradís perdut de la parella, allà on la jove tristament traspasada es va revelar al narrador amb tota la seua màgia de “noia en flor”. Andrée, al seu torn, ho nega tot. La vida és un gran mirall rotatori, que no pot deixar de reflectir una realitat ambigua.

És llavors quan ens adonem que som davant d’un monument funerari, però no a una dona sinó a la llengua francesa. Proust ha construït, amb l’excusa d’Albertine, un gran cadafal per dipositar-hi les flors més belles per a aquest idioma que excel·leix per ell i en ell mateix, com una nau encesa brillant al lluny dins un oceà de vulgaritat. Després d’això es podrà seguir usant aquest idioma per fer literatura, però res ja no serà igual. ♦

Les cicatrius d’un ‘hooligan’ d’extraradi

JORDI GARRIGÓS

Enlluernador escriptor pop en els seus inicis, Kiko Amat ha anat creant històries cada vegada més agres. La tendència s’entén per la fascinació de l’escriptor de Sant Boi per la literatura nord-americana de tics criminals i escenaris de violència sistèmica. Autors com Edward Bunker, Harry Crews i Donald Ray Pollock, de qui Amat beu amb abundància i encert, descriuen una violència que no sempre és física, però sí moral i contextual.

Aquest entorn miserable ja marcava la seva anterior i fascinant *Antes del huracán* (Anagrama, 2018), i es torna encara més coral i cru a *Revancha*, publicada a la col·lecció de narratives hispàniques d’Ana-

grama. Amat afila una prosa directa i que detesta la cosa cursi, per abordar una història que planteja una pregunta –d’on ve la maldat extrema?– i una pista per entendre’n la resposta: l’origen de la dels dos protagonistes d’aquesta història (Amador i César, que tenen un doctorat en causar dolor) és en el seu passat.

Revancha inaugura la temàtica ultra en el panorama literari nacional. Sent encara més detallistes: en la temàtica post-ultra; quan el futbol, el sentiment de pertinença a alguna cosa i una protopolítica gens articulada han deixat de ser importants per a cap dels implicats. Els personatges principals de la novel·la comencen sent aficionats radicals del FC Barcelona (aquí anomenats Lokos) i ara són un grupuscle mafiós amb una rígida estructura jeràrquica que atemoreix amos de discoteca, a qui co-

REVANCHA
KIKO AMAT
ANAGRAMA
328 PÀG. / 19,90 €

bren xantatges, i que controla un lucratiu negoci de venda de narcòtics amb mà de ferro. En aquest context sobresurt la figura de l’Amador, segon en l’escala de comandament, i que viu amb tres lloses que pesen com una muntanya: un trencament amorós no superat, un secret inconfessable i incompatible amb el tipus de vida que porta i un passat que ha deixat un exèrcit de cicatrius internes i externes. La tensió acumulada entre el dolor que suporta el protagonista, pel que ha viscut i pel que viu, i la seva posició i responsabilitat a Lokos és un dels grans encerts de la novel·la, que deixa poques vies d’escapament al personatge.

La incorporació del gènere *hooligan* no és l’única novetat de *Revancha* en la narrativa de l’escriptor de Sant Boi, que aquí no s’estalvia cap detall de les pràctiques laborals dels

protagonistes. Les pallisses, descrites amb precisió i destresa, són un altre dels punts forts de la narració i s’emparenten amb la ultraviolència d’un altre autor conegut per Amat, Jonathan Ames. Amb *En realidad, nunca estuviste aquí*, de l’escriptor nord-americà, comparteixen brutalitat i complexitat, com també s’emparenta amb una certa manera d’entendre la negror, gens canònica, de *Yo fui Johnny Thunders*, de Carlos Zanón.

Cruesa, mala llet, hòsties per regalar i una història de redempcions impossibles. Una novel·la valenta que manté el nivell alt de la nova etapa iniciada per Amat a *Antes del huracán* i continua furgant en les entranyes del Baix Llobregat: les cicatrius de *Revancha* no s’amaguen i el destí dels seus protagonistes mai no es podrà canviar. ♦